

DIE PROBLEMATIEK VAN TE VROEË SKOOLVERLATING
EN DIE MOONTLIKHEID VAN PEDOTERAPEUTIESE HULPVERLENING

deur

Stefanus Francois Marais Crous

B.A., T.H.O.D., B.Ed.

Voorgelê ter vervulling van 'n deel van die vereistes vir die graad

MAGISTER EDUCATIONIS

in die Fakulteit Opvoedkunde,
Universiteit van Pretoria.

Leier : Dr. T.R. Botha.

Pretoria.

Desember 1975.

Geldelike bystand wat ontvang is van die Raad vir Geestes-
wetenskaplike Navorsing en die Universiteit van Pretoria
vir die uitvoering van hierdie navorsing, word hiermee met
dank erken.

DANKBETUIGINGS

My opregte dank en waardering word hiermee betuig aan :

Dr. T.R. Botha vir sy bekwame leiding en onbaatsugtige
opoffering ;

Prof. P.J.J. du Plessis en Dr. J.W.M. Pretorius vir hulp en
leiding ;

alle skoolhoofde vir die inruiming van tyd en plek waar die
hulpverlening kon plaasvind ;

my eggenote vir haar aanmoediging en opoffering wat grootliks
bygedra het tot die voltooiing van hierdie verhandeling ;

my ouers vir hul aanmoediging en belangstelling.

Aan God al die dank en eer.

INHOUDSOPGAWE.

HOOFSTUK I

Bladsy

INLEIDING, PROBLEEMSTELLING, DOEL EN PROGRAM VAN DIE ONDERSOEK.

1.	Inleiding	1
1.1	Die aard en omvang van die probleem te vroeë skoolverlating	1
1.2	Voltooide ondersoeke na die problematiek van te vroeë skoolverlating	2
2.	Probleemstelling	5
2.1	Faktore ten grondslag aan te vroeë skoolverlating..	5
2.1.1	Die gesinsituasie	5
2.1.2	Die skoolsituasie	7
2.1.3	Die milieu	8
2.1.4	Die arbeidsituasie	10
2.1.5	Die eie persoonstruktuur	11
2.1.6	Organiese faktore	12
2.2	Die implikasies van te vroeë skoolverlating	12
2.2.1	Die gebrekkige aktualisering van moontlik- hede	13
2.2.2	Gebrekkige normidentifikasie	13
2.2.3	Gebrekkige niveauverheffing	14
2.2.4	Die stigting van n wêreld-in-opposisie	16
2.2.5	Ongewenste groepsvorming	17
2.2.6	Gebrekkige roepingsbewustheid en nie-ver- antwoordbare beroepskeuse	18
2.2.7	Die te vroeë skoolverlater as ontoerei- kende toekomstige opvoeder	20
2.3	Samevattende probleemstelling	21
3.	Doel van die ondersoek	22
4.	Verdere opset van die navorsingstudie	22
5.	Verwysings	24

HOOFSTUK II

PEDOTERAPIE TEN AANSIEN VAN POTENSIEEL TE VROEË SKOOL-
VERLATERS

1.	Inleiding	26
----	-----------------	----

1.1	Die noodsaaklikheid van pedoterapie aan die potensieel te vroeë skoolverlater	26
1.2	Die huidige stand van pedoterapie aan potensieel te vroeë skoolverlaters in hoërskole	29
2.	Die vorme van pedoterapie	31
2.1	Speltherapie	32
2.2	Beeldterapie	33
2.3	Gespreksterapie	35
3.	Moontlikheidsvoorwaardes vir gespreksterapie	37
4.	Verloop van die gespreksterapeutiese gebeure	39
4.1	In kommunikasie tree met die potensieel te vroeë skoolverlater	40
4.2	Die potensieel te vroeë skoolverlater laat handel.	41
4.3	Die potensieel te vroeë skoolverlater nie laat handel nie	42
5.	Kriteria ter evaluering van die gespreksterapeutiese gebeure	42
5.1	Word die potensieel te vroeë skoolverlater, as kind-in-nood, gesteun tot h betekening van die sinvolheid van sy eie bestaan?	43
5.2	Kom die potensieel te vroeë skoolverlater in die pedoterapie tot selfbeoordeling en selfbegrip? ...	44
5.3	Word die potensieel te vroeë skoolverlater in sy menswaardigheid raakgesien en word hy gesteun tot agting vir menswaardigheid?	45
5.4	Geskied pedoterapie met die oog op die potensieel te vroeë skoolverlater se uiteindelik sedelik-selfstandige besluitvorming en handeling?	46
5.5	Word die eis tot verantwoordelikheid aan die potensieel te vroeë skoolverlater gestel?	47
5.6	Word norme en waardes in die pedoterapie gerealiseer sodat die potensieel te vroeë skoolverlater hom daarmee kan identifiseer?	49
5.7	Kom die aangeleentheid van lewensopvatting in die pedoterapie met die potensieel te vroeë skoolverlater ter sprake?	50
6.	Die essensies van gespreksterapie	51
7.	Sintese	53
8.	Verwysings	55

HOOFSTUK III

Bladsy

DIE WERKWIJSE EN UITKOMS VAN DIE ONDERSOEK

1.	Inleiding	58
1.1	Die empiriese ondersoek	58
1.2	Afgrensing van die potensieële skoolverlaters	59
1.3	Selektering van die pedoterapiegroep	60
2.	Pedoterapie aan die potensieel te vroeë skoolverlater ..	63
2.1	Organisatoriese prosedure	63
2.2	Hoofmomente uit die verloop en inhoud van die pedoterapie	64
2.3	Ouerbegeleiding	68
3.	Die uitkoms van die empiriese ondersoek	71
4.	Samevattende opmerkings	75
5.	Verwysings	76

HOOFSTUK IV

n PEDAGOGIESE PERSPEKTIEF OP ENKELE POTENSIEEL TE VROEË
SKOOLVERLATERS WAT BY DIE PEDOTERAPIEGROEP BETROKKE WAS

1.	Inleiding	78
2.	Persoonsbeelde van enkele potensieel te vroeë skool- verlaters	78
2.1	Maria	78
2.1.1	Identifikasiedata	78
2.1.2	Historisiteitsbeeld	79
2.1.3	Intelligensie - analise	81
2.1.4	Projeksie- en ekspressiemedia	81
2.1.5	Samevattende persoonsbeeld	84
2.1.6	Hulpverlening	85
2.1.7	Ouerbegeleiding	86
2.1.8	Uitkoms van die pedoterapie	88
2.2	Martin	89
2.2.1	Identifikasiedata	89
2.2.2	Historisiteitsbeeld	89
2.2.3	Diagnostiseringsondersoek	90
2.2.4	Samevattende persoonsbeeld	94

	<u>Bladsy</u>
2.2.5 Hulpverlening	94
2.2.6 Uitkoms van die pedoterapie	96
2.3 Ria	
2.3.1 Identifikasiedata	96
2.3.2 Historisiteitsbeeld	97
2.3.3 Diagnostiseringsonderzoek	99
2.3.4 Samevattende persoonsbeeld	100
2.3.5 Hulpverlening	102
2.3.6 Ouerbegeleiding	103
2.3.7 Uitkoms van die pedoterapie	105
3. Samevattende opmerkings	106
4. Verwysings	107

HOOFSTUK V

SAMEVATTING, BEVINDINGE, GEVOLGTREKKINGS EN AANBEVELINGS

1. Inleiding	108
2. Samevatting van die ondersoek	108
3. Bevindinge	110
3.1 Bevindinge ten opsigte van die identifisering van die potensieel te vroeë skoolverlater	110
3.2 Bevindinge ten opsigte van hulpverlening aan die potensieel te vroeë skoolverlater by die skole	110
3.3 Bevindinge ten opsigte van die onderwysstelsel ..	111
3.4 Bevindinge ten opsigte van die faktore wat aanleiding gee tot potensieel te vroeë skoolverlating	112
3.5 Bevindinge ten opsigte van die uitkoms van die terapie aan die potensieel te vroeë skoolverlaters wat by hierdie ondersoek betrokke was	112
4. Gevolgtrekkings	113
5. Aanbevelings	114
5.1 Aanbevelings ten opsigte van die identifikasie van die potensieel te vroeë skoolverlater	114
5.2 Aanbevelings ten opsigte van die onderwysstelsel.	114
5.3 Algemene aanbevelings	115

Bibliografie	116
Samevatting	121